

УДК 338.2:[001.895-044.247](4)

DOI: <https://doi.org/10.31470/2786-6246-2024-8-6-16>

Біннатов Олег,

аспірант кафедри публічного управління та адміністрування, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Binnatov Oleg,

Postgraduate Student of Department of Public Management and Administration, Vasyl Stefanyk Precarpathian National University

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0005-3933-3632>

✉ oleh.binnatov.22@pnu.edu.ua

РОЛЬ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В СТИМУЛЮВАННІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

THE ROLE OF PUBLIC ADMINISTRATION IN PROMOTING THE INNOVATIVE DEVELOPMENT OF SMALL BUSINESS IN THE CONDITIONS OF EUROPEAN INTEGRATION

Анотація. Стаття присвячена проблемі державного управління в стимулюванні інноваційного розвитку малого підприємництва в умовах євроінтеграції. У перехідний період до інноваційної моделі економічного розвитку держава виступає головним автором, який формує національну стратегію розвитку, створює умови для інноваційного росту та розвиває ефективні інститути інноваційного середовища. У статті розглядається роль малого бізнесу у сучасній економіці та його вплив на соціально-економічний розвиток суспільства. Розкрито значення малого підприємництва в контексті євроінтеграції як ключового фактора економічного розвитку. Зазначається, що попри потенційні можливості, малі підприємства стикаються з численними викликами, включаючи низький рівень інноваційної активності. Представлено результати аналізу впливу державного управління на розвиток малого бізнесу, особливо в контексті процесів євроінтеграції. Обговорено різні аспекти ролі державного управління, такі як надання фінансової підтримки, створення сприятливого підприємницького середовища та регулювання оподаткування для стимулювання інноваційного розвитку малого підприємництва. Зокрема, звернено увагу на необхідність адаптації законодавства до європейських стандартів та забезпечення доступу малих підприємств до європейських ринків та технологій. Представлено стратегію створення сприятливого середовища для розвитку підприємництва в Україні. Встановлено, що ефективне державне управління є ключовим фактором для успішного інноваційного розвитку малого підприємництва в умовах євроінтеграції. В статті висвітлюються ключові аспекти, такі як конкурентне середовище, проблеми функціонування малого бізнесу в умовах війни та необхідність державної підтримки малого підприємництва. Обговорюється критична роль державного управління у стимулюванні інноваційного розвитку малого підприємництва в умовах євроінтеграції. Висвітлюються системні проблеми, які ускладнюють процес інноваційного розвитку в цьому секторі. Наголошується на важливості ефективної стратегії державного управління для подолання цих викликів. Підкреслюється, що для успішної конкурентоспроможності малого бізнесу необхідне чітке регулювання, спрямоване на підтримку та заохочення інновацій. Проаналізовано заходи, які може здійснити держава для сприяння інноваційному розвитку малого підприємництва, такі як надання фінансової підтримки, інфраструктурні інвестиції, освітня підтримка та просування продуктів на міжнародних ринках. Розглядається роль держави як гаранта сталого економічного зростання та розвитку підприємництва в умовах євроінтеграції.

Ключові слова: державна підтримка малого підприємництва, законодавство, малий бізнес, соціально-економічний розвиток, науково-технічний прогрес, інноваційний розвиток, оподаткування.

Abstract. The article is devoted to the problem of state administration in stimulating the innovative development of small entrepreneurship in the conditions of European integration. In the transition period to the innovative economic development model, the state acts as the primary author, which forms the national development strategy, creates conditions for innovative growth and develops effective institutions of the innovative environment. The article examines the role of small businesses in the modern economy and their impact on society's socio-economic development. Small entrepreneurship's importance in European integration as a critical factor of economic development was revealed. It was noted that despite the potential opportunities, small businesses face numerous challenges, including a low level of innovation activity. The results of the analysis of the influence of state administration on the development of small businesses, especially in the context of European integration processes, are presented. Various aspects of the role of public administration are discussed, such as providing financial support, creating a favorable business environment, and regulating taxation to stimulate the innovative development of small businesses. In particular, attention was drawn to the need to adapt legislation to European standards and ensure small businesses access to European markets and technologies. The strategy for creating a favorable environment for entrepreneurship development in Ukraine was presented. It has been established that effective public administration is a critical factor for the successful innovative development of small businesses in the conditions of European integration. The article highlights key aspects such as the competitive environment, problems of small businesses functioning in wartime conditions, and the need for state support of small businesses. The critical role of state administration in stimulating small businesses' innovative development in European integration conditions was discussed. The systemic problems that complicate this sector's innovative development process were highlighted. The importance of an effective public administration strategy to overcome these challenges was emphasized. It was emphasized that small businesses' successful competitiveness requires precise regulation to support and encourage innovation. The measures that the state can take to promote the innovative development of small businesses, such as providing financial support, infrastructure investments, educational support, and product promotion in international markets, are analyzed. The state's role as a guarantor of sustainable economic growth and entrepreneurship development in European integration conditions was considered.

Keywords: state support of small business, legislation, small business, socio-economic development, scientific and technical progress, innovative development, taxation.

Постановка проблеми. У контексті євроінтеграції зростає значення малого підприємництва як ключового фактора економічного розвитку. Однак, попри потенційні можливості, малі підприємства залишаються вразливими перед численними викликами, зокрема – низьким рівнем інноваційної активності [1]. Державне управління, як ключовий фактор в економічній політиці, відіграє критичну роль у стимулюванні інноваційного розвитку малого підприємництва [2; 3; 4]. Однак, існують деякі системні проблеми, що ускладнюють процес інноваційного розвитку в цьому секторі. Недостатня підтримка держави, складність в доступі до фінансових ресурсів, відсутність адекватної інфраструктури та освітньо-кадрової бази – це лише деякі з проблем, які потребують уваги та розробки ефективних стратегій з боку державного управління. Роль державного управління в стимулюванні інноваційного розвитку малого підприємництва в умовах євроінтеграції є важливою і стратегічною. Враховуючи глобалізацію та зростаючу конкуренцію на міжнародних ринках, інновації стають ключовим фактором для успішної конкурентоспроможності малого бізнесу. Для розвитку інновацій необхідне чітке регулювання, яке б підтримувало та заохочувало інновації в малому бізнесі [5; 6]. Держава може сприяти інноваційному розвитку малого підприємництва шляхом низки заходів. Основні функції держави в сфері управління суспільством, які відображають її

сутність та соціальне призначення, визначаються як функції держави. Це включає встановлення податкових пільг, спрощення процедур реєстрації та ліцензування, а також захист інтелектуальної власності. Додатково, держава може забезпечити доступ до фінансування через державні гранти, позики зі зниженими відсотковими ставками або гарантії кредитів для інноваційних проєктів малих підприємств.

Іншим важливим аспектом є інвестування в інфраструктуру, таку як технопарки, дослідницькі центри та інкубатори стартапів. При цьому необхідно також забезпечити доступ до кваліфікованої робочої сили, технологічних засобів та інших ресурсів. Для розвитку інноваційного потенціалу малих підприємств важливе надання відповідної освіти та навчання, підтримка науково-дослідницької роботи, а також створення спеціалізованих програм та курсів для підвищення кваліфікації підприємців [7]. Нарешті, держава може допомагати в просуванні інноваційних продуктів та послуг на міжнародному ринку через рекламні кампанії, участь у виставках та ярмарках, а також підтримку у відкритті нових експортних ринків. Тому, розгляд ролі держави в стимулюванні інноваційного розвитку малого підприємництва в умовах євроінтеграції є актуальним та важливим завданням для забезпечення стійкого економічного зростання та конкурентоспроможності національної економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Н. Рудь та Д. Федас досліджували проблеми державного регулювання та впровадження інноваційних стратегій у розвиток економіки України [8]. Вони аналізують різні аспекти державного регулювання та підтримки інновацій, досліджують фактори, що впливають на цей процес, та розглядають можливі шляхи сприяння інноваційному розвитку економіки України. Автори аргументують, що такий перехід є надзвичайно важливим і необхідним для України, проте досягнення цієї мети неможливе без належного державного регулювання та підтримки інноваційної діяльності. У статті висвітлюється недостатній рівень розвитку механізму державної підтримки інновацій у країні, що включає лише окремі і розрізнені ланки. Автори підкреслюють, що існуючий механізм не утворює цілісної системи державної підтримки інноваційних підприємств, що ускладнює перехід до інноваційного розвитку. Окрему увагу у статті приділено аналізу досвіду найбільш інноваційних країн світу, що є важливим для вивчення та впровадження кращих практик в Україні. У роботі Галини Анатоліївни Бублей досліджуються важливі аспекти економічних реформ в Україні, які призвели до зародження та становлення підприємництва як ключового елементу ринкової економіки [2]. Автор розглядає вплив законодавчого регулювання на розвиток малих форм бізнесу, зокрема у секторах торгівлі, послуг та будівництва. Зазначається, що мале й середнє підприємництво мають важливе значення для економічного зростання, зайнятості населення та формування структури та якості валового національного продукту. І. Сидорук проводить аналіз показників стану малого підприємництва в Україні. У розвідці висвітлюються проблеми, які перешкоджають успішному розвитку цього сектору економіки, а також визначаються напрями подолання цих проблем [9].

Тетяна Чететова-Терашвілі проводить дослідження щодо законодавчого забезпечення державної підтримки та стимулювання розвитку малого і середнього підприємництва в Україні. У її статті визначаються етапи періодизації розвитку законодавчого середовища для підприємництва в Україні, а також проводиться класифікація нормативно-правового забезпечення державного регулювання та підтримки малого та середнього бізнесу. Це дослідження

допомагає визначити основні етапи та напрямки розвитку підприємництва в Україні, а також виявити ключові аспекти правового регулювання цього сектору економіки [10]. Г. Михайлів досліджує значення малого підприємництва у контексті інтенсивного розвитку національної економіки. У своїй статті він розкриває економічну сутність малого підприємництва та розглядає різноманітні форми і методи мікrokредитування для малих підприємств. Основною метою дослідження є обґрунтування рекомендацій щодо побудови системи фінансового забезпечення розвитку малого і середнього бізнесу. Автор проводить аналіз поточного стану становлення та функціонування малого та середнього бізнесу в Україні, визначає форми і методи його фінансового забезпечення, а також виокремлює критерії і фактори, які впливають на розвиток підприємницьких структур малого розміру [11]. Робота Наталії Версал та Ганни Шолохової присвячена аналізу зовнішніх джерел фінансування для малих і середніх підприємств в Україні. У статті описано різноманітність таких джерел, як державні та міжнародні кредитні програми, банківський кредит, фінансовий лізинг, краудфандинг і мікrokредитування [12]. Автори аналізують переваги та недоліки кожного з цих джерел фінансування з різних критеріїв, таких як вартість, вимоги до позичальників та ін. В результаті дослідження виявлено, що державні та міжнародні кредитні програми є найбільш прийнятними з більшістю критеріїв, у той час, як деякі інші джерела фінансування поступаються за певними параметрами.

Мета статті – дослідження особливостей та механізмів державного управління в стимулюванні інноваційного розвитку малого підприємництва в умовах євроінтеграції для створення сприятливих умов для зростання інноваційної активності, забезпечення конкурентоспроможності малих підприємств на міжнародному ринку та сприяння сталому економічному зростанню України.

Виклад основного матеріалу. Здобуття незалежності України та її економічний розвиток стали каталізаторами зростання сектору малого підприємництва [2]. Успіх малого бізнесу пояснюється кількома перевагами над великими корпораціями на ринку. Одна з них полягає в тому, що малі підприємства зазвичай мають ближчий доступ до кінцевих споживачів та можуть швидше адаптувати своє виробництво під їх потреби. Крім того, уряди країн часто активно підтримують малий бізнес, надаючи пільгове фінансування та оподаткування, а також виділяючи значні кошти на створення технопарків, що сприяє його розвитку [3]. Малий бізнес також вносить значний внесок у вирішення проблеми безробіття. Він не лише створює нові робочі місця, але й розширює сферу бізнес-активності, запрошуючи до праці тих громадян, які можуть мати труднощі на ринку праці. Гнучкі умови праці, які часто пропонуються малими підприємствами, такі як неповний робочий день або тимчасові контракти, роблять їх привабливими для працівників. Крім того, малий бізнес може займатися різноманітними формами занять, такими як тимчасове працевлаштування або робота за цивільно-правовими договорами, що дозволяє людям забезпечувати собі додатковий дохід або займатися додатковою роботою [4]. Усі ці особливості малого підприємництва роблять його значущим фактором сталого соціально-економічного розвитку та невід'ємною складовою реформування економіки України. Підприємництво завжди виступало важливим елементом економіки України, сприяючи її розвитку та процвітанню. Навіть у передвоєнний і нинішній періоди, приватний бізнес продовжує виконувати роль двигуна економіки країни.

Однак, українські підприємства стикаються з низкою проблем, які потребують уваги та розв'язання [9].

Серед основних проблем, які залишаються найбільш загрозливими, можна виділити:

- Недосконала державна регуляторна політика: Уряд не завжди чітко визначає свою позицію стосовно підприємницьких галузей, юридичних формулювань та оподаткування, що призводить до невизначеності і недовір'я серед бізнес-спільноти.
- Високі ставки оподаткування: Підприємства часто стикаються з непропорційно високими податковими ставками, які не сприяють їхньому розвитку. Відсутність обґрунтованої диференціації оподаткування також ускладнює ситуацію.
- Обмежена фінансова підтримка: Малі підприємства мають обмежений доступ до фінансових ресурсів, що ускладнює їхній розвиток та конкурентоспроможність на ринку.
- Дефіцит кадрів та недостатність консультаційного та інформаційного супроводу: Недостатнє навчання та недосконалість інформаційних ресурсів ускладнюють пошук кваліфікованих кадрів та можливостей для розвитку підприємств.

Для вирішення цих проблем потрібні комплексні заходи, включаючи удосконалення законодавства, розробку стимулюючих програм та покращення доступу до фінансових ресурсів та кадрів. Тільки таким чином Україна зможе стимулювати підприємницьку ініціативу та забезпечити стале економічне зростання [10]. Нами запропоновано шляхи вирішення сучасних проблем та перспективи розвитку підприємництва в Україні (рис. 1).

Рисунок 1. Перспективи створення сприятливого середовища для розвитку підприємництва в Україні (власна розробка)

Попри складне економічне та політичне середовище, Україна визнала важливість розвитку малого бізнесу, що вимагає глибокого дослідження теоретичних та методологічних аспектів створення цивілізованого підприємництва. Державна підтримка надається підприємствам малого і середнього бізнесу, які відповідають встановленим критеріям, визначеним у частині третій статті 55 Господарського кодексу України.

Для забезпечення цієї підтримки розробляються програми, в яких визначаються механізми її надання [11]. Ці програми розробляються та впроваджуються спеціально уповноваженим органом у сфері розвитку малого і середнього підприємництва залученням інших центральних органів виконавчої влади та громадських організацій, що представляють інтереси підприємств малого і середнього бізнесу. Програми підтримки спрямовані на підтримку та стимулювання розвитку малого та середнього підприємництва через надання фінансової, консультативної та інформаційної підтримки підприємствам. Органи виконавчої влади та громадські організації спільно працюють над створенням сприятливого середовища для розвитку малого та середнього бізнесу, спрямовуючи зусилля на вирішення ключових проблем та створення необхідних умов для підприємницької діяльності. Важливо визначити належні засоби державного регулювання, які сприяють тому, щоб увійти суб'єктам господарювання на відповідний ринок. Це може включати спрощення процедури реєстрації підприємств та ліцензування їхньої діяльності. Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» від 2 березня 2015 р. регулює суспільні відносини у цій сфері, спрощуючи процедури ліцензування та зменшуючи кількість видів ліцензованої діяльності. Цей закон передбачає безстрокову дію ліцензій та спрощений порядок їх отримання. Крім того, адаптація законодавства Європейського Союзу вимагає створення сприятливих умов для вільної діяльності малих та середніх підприємств [12]. Часто ці підприємства зіштовхуються з адміністративними перешкодами, які потрібно усунути для підтримки їхнього розвитку. Державні програми підтримки затверджуються Кабінетом Міністрів України в установленому законом порядку [11]. Це важливий механізм для створення необхідних умов та інфраструктури для розвитку малого та середнього бізнесу. Державні ініціативи у цій сфері мають бути не лише результатом аналізу попередніх проєктів та програм, але й новою, якісною стратегією дій. Вони повинні враховувати сучасні потреби та виклики, що стоять перед підприємництвом, і спрямовані на підтримку створення сприятливого бізнес-середовища, розвиток інновацій, підвищення конкурентоспроможності та стимулювання підприємницької активності. Для цього необхідно:

- Використовувати кращий світовий досвід у сфері державної політики щодо розвитку малого та середнього бізнесу, адаптувавши його до українських реалій.
- Розвивати законодавчу базу, яка б стимулювала розвиток суб'єктів малого та середнього бізнесу, уникаючи повної дерегуляції. Це означає створення ефективних та прозорих правил гри, які б допомагали бізнесу зростати, захищаючи від надмірної бюрократії та непотрібних обмежень.
- Покращувати податкове законодавство з метою створення гнучкої податкової політики, спрямованої на підтримку вітчизняних бізнес-суб'єктів та формування сприятливого бізнес-клімату. Це може включати зменшення податкових ставок для малих і середніх підприємств, спрощення процедур оподаткування та збільшення податкових пільг.

- Створювати пільгові умови для використання державних ресурсів суб'єктами малого та середнього підприємництва. Це може включати доступ до державних закупівель, фінансування програм розвитку та підтримки підприємств, а також надання інших державних пільг і підтримки.
- Ініціювати фінансування суб'єктів малого та середнього бізнесу на пільгових умовах та мінімізувати відсоткові ставки кредитів. Це може включати надання державних гарантій для кредитів для малих підприємств, створення спеціальних програм кредитування та інших механізмів фінансової підтримки.
- Зменшувати кількість обмежень у зовнішньоторговельних операціях.
- Впроваджувати нові форми інтеграційного співробітництва між малими та середніми підприємствами, що базуються на взаємовигідних умовах без об'єднання їх власності.
- Спрощувати процедури перевірки сертифікатів походження товарів.
- Використовувати нові механізми фінансування на регіональному та місцевому рівнях, такі як компенсація відсоткових ставок для підприємців з місцевих бюджетів при створенні нових робочих місць.
- Залучати міжнародні фінансово-кредитні інститути до фінансування малих та середніх підприємств та забезпечувати захист їхніх прав та інтересів.
- Забезпечувати більшу прозорість у відшкодуванні ПДВ та поверненні невідшкодованого ПДВ.
- Покращувати рівень захисту прав інтелектуальної власності.

Основні причини прогресивного зростання та розвитку малого бізнесу включають такі фактори:

- Соціальні та технологічні зміни: Ці зміни призвели до перегляду відносин між малим, середнім та великим бізнесом. Вони охоплюють диверсифікацію та модернізацію великих підприємств і зміни в структурі зайнятості.
- Динаміка ринкового середовища: Розвиток глобальних ринків ставить в перевагу малі організаційні форми, оскільки вони здатні краще адаптуватися до змін у внутрішньому та зовнішньому середовищі.
- Зростання конкуренції: Посилення конкуренції між суб'єктами господарювання стимулює розвиток малого бізнесу, оскільки він часто більш гнучкий та здатний до швидкого реагування на ситуацію на ринку, ніж великі корпорації.

Враховуючи ці фактори, Україна повинна спрямувати зусилля на створення сприятливих умов для розвитку малого підприємництва, яке відіграє ключову роль у зміцненні економіки та соціального прогресу країни.

Аналіз досвіду різних країн показує, що вони активно використовують різні інструменти податкового регулювання для сприяння розвитку малого бізнесу та індивідуального підприємництва. Більшість європейських країн застосовують комплекс податкових пільг разом із спрощенням процедур реєстрації, обліку та подання звітності для інноваційних підприємств. Інноваційність стала ключовим аспектом сучасних процесів у різних галузях, включаючи науку, технології, виробництво та соціально-економічну сферу [9]. Майбутнє України залежить від її здатності впроваджувати інноваційні механізми розвитку. Це включає можливість вступу до числа передових країн, що активно застосовують інновації, або залишення на узбіччі науково-технічного та соціального прогресу. Україна має

потенціал для розвитку інноваційного сектору, і успішна реалізація цього потенціалу може суттєво вплинути на її майбутнє економічне та соціальне становище. Згідно з українським законодавством, інновації – це нові або поліпшені технології, продукти або послуги, а також організаційно-технічні рішення, які суттєво покращують якість та структуру виробництва або соціальної сфери. Проте, в Україні існують системні проблеми нормативно-правового регулювання інвестиційно-інноваційної діяльності, які негативно впливають на економіку та збільшують інвестиційні ризики. Такими проблемами є можливість різноманітного тлумачення, неузгодженість і постійні зміни податкового законодавства, а також складний та суперечливий перелік законодавчої бази. Ці фактори ускладнюють прийняття інвестиційних рішень та розробку інвестиційної політики підприємств на середньо- та довгострокові періоди. Важливим є також удосконалення податкового законодавства через прийняття Податкового кодексу України та адаптацію його норм до європейських стандартів. Це сприятиме зниженню податкового тягаря на економіку та сприятиме розвитку інноваційної та інвестиційної сфер в Україні. У контексті процесу євроінтеграції, малі підприємства України стикаються як з можливостями, так і з ризиками. Один з основних ризиків – їхня низька конкурентоспроможність. Тому на державному рівні важливо не лише працювати над виходом на нові ринки, а й забезпечити умови для підтримки внутрішнього розвитку.

Державна підтримка суб'єктів малого і середнього підприємництва у сфері інновацій, науки і промислового виробництва може бути реалізована шляхом наступних заходів:

- Надання фінансової підтримки для створення інфраструктурних об'єктів, таких як бізнес-інкубатори, науково-технологічні центри, центри трансферу технологій, які сприяють розвитку інноваційного підприємництва.
- Підтримка розвитку венчурного підприємництва, що стимулює інвестування в перспективні технологічні стартапи та інноваційні проекти.
- Впровадження економічних стимулів для розвитку економіки на основі технологічних інновацій, що може включати податкові пільги, зниження податків на прибуток для інноваційних підприємств тощо.
- Передача наукової продукції, яка була створена за рахунок бюджетних коштів, для впровадження у виробництво підприємствами малого і середнього бізнесу.
- Створення сприятливих умов для укладення договорів субпідряду в інноваційній та промисловій сферах між суб'єктами малого і середнього підприємництва.
- Стимулювання залучення іноземних інвестицій та розвитку міжнародної інноваційної співпраці, що допомагає впровадженню нових технологій та підвищенню конкурентоспроможності підприємств.
- Поширення кооперації між суб'єктами малого і середнього підприємництва та великими підприємствами, що сприяє обміну досвідом та ресурсами та спільному розвитку нових інноваційних проектів.

Українським підприємцям в умовах війни надається підтримка для збереження їх бізнесу та робочих місць через ініціативу Ради бізнес-омбудсмена. Основні тенденції у 2023 р. сприяли зміцненню стійкості підприємництва в Україні. За даними Міністерства фінансів України, через Державну програму

«Доступні кредити» підприємства отримали понад 71 тисячу кредитів на загальну суму понад 229 мільярдів гривень. Окрім цього, протягом дії воєнного стану було укладено понад 36 тисяч кредитних договорів на загальну суму близько 140 мільярдів гривень. Зокрема, були видані кредити на антивоєнні цілі, сільськогосподарські товаровиробники, антикризові заходи, інвестиції та рефінансування. Крім того, за програмою «Доступні кредити 5-7-9%» було видано понад 36 тисяч пільгових кредитів на суму близько 140 мільярдів гривень. Для поліпшення механізмів державної підтримки бізнесу уряд України посилив підтримку переробки, енергоефективності та бізнесу на деокупованих територіях. Це включає впровадження механізмів державної підтримки через договори факторингу, спрямованих на стимулювання розвитку вітчизняного виробництва [13]. Міністерство цифрової трансформації України та Міністерство економіки України організували грантову програму у рамках ініціативи міжнародної співпраці «EU4Business: відновлення, конкурентоспроможність та інтернаціоналізація МСП». Ця програма реалізується за підтримки німецької федеральної компанії Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH, яка отримує фінансування від Європейського Союзу та уряду Німеччини. Кожен грант може складати до 10 000 євро або 400 000 гривень [8].

Цільове призначення грантів включає збереження та створення нових робочих місць (з обмеженням до трьох працівників), виплату заробітної плати, закупівлю обладнання, сировини чи матеріалів, сплату орендної плати за приміщення, лізинг обладнання (за винятком особистих видів транспортних засобів), компенсацію витрат на реолокацію бізнесу, витрати на консультаційні послуги (включаючи маркетинг та розвиток бренду), а також послуги з сертифікації [7].

При формуванні нової політики стимулювання розвитку малого підприємництва важливо врахувати той факт, що в Європі все частіше розглядають питання не національного, а регіонального рівня. Вже впроваджується концепція «Європи регіонів», тому розвиток малого бізнесу слід розглядати в контексті регіонального розвитку. Важливо враховувати досвід розвинених країн світу при розробці такої політики.

Висновки. У статті висвітлено ключову роль держави у сприянні розвитку малого бізнесу та стимулюванні інновацій. Розробка та реалізація ефективних програм підтримки, надання фінансових стимулів, регулювання оподаткування, створення сприятливого підприємницького середовища – це лише деякі з інструментів, якими влада може користуватися для сприяння інноваційному розвитку сектору малого підприємництва. В контексті євроінтеграції, державне управління відіграє ще більш значущу роль, оскільки Україна зазнає тиску на адаптацію до стандартів та вимог Європейського Союзу. Забезпечення відповідності українського законодавства, створення умов для доступу малих підприємств до європейських ринків та технологій, підвищення конкурентоспроможності – це основні завдання, які стоять перед державним управлінням у цьому контексті. Ефективне державне управління є ключовим чинником у забезпеченні інноваційного розвитку малого підприємництва, особливо в умовах євроінтеграції. Важливо, щоб державні заходи були спрямовані на створення сприятливого середовища для підприємництва, стимулювання інноваційних ідей та підтримки малого бізнесу, що є важливим фактором для сталого економічного розвитку країни.

Список використаних джерел:

1. Про реалізацію експериментального проекту щодо утворення та забезпечення функціонування установ «Агенція регіонального розвитку «Офіс євроінтеграції»: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.10.2020 р. № 1300-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1300-2020-p#Text> (дата звернення: 07.04.2024).
2. Бублей Г.А. Інфраструктурна підтримка розвитку малого підприємництва в Україні: thesis. 2016. 217 с. URL: <http://ir.stu.cn.ua/123456789/10026> (дата звернення: 07.04.2024).
3. Галат Л.М. Державна фінансова підтримка галузі садівництва як фактор підвищення її конкурентоспроможності. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2021. № 6. С. 44–55. <https://doi.org/10.32851/2708-0366/2021.6.5>.
4. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо надання фінансової державної підтримки суб'єктам підприємництва: Постанова Каб. Міністрів України від 14.03.2023 р. № 229. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/229-2023-p#Text> (дата звернення: 07.04.2024).
5. Про внесення змін до Порядку надання фінансової державної підтримки суб'єктам підприємництва: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.01.2024 р. № 91. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/91-2024-p#Text> (дата звернення: 07.04.2024).
6. Про державну підтримку малого підприємництва: Закон України від 19.10.2000 р. № 2063-III: станом на 19 квіт. 2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2063-14#Text> (дата звернення: 07.04.2024).
7. Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні: Закон України від 21.12.2000 р. № 2157-III: станом на 10 черв. 2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2157-14#Text> (дата звернення: 07.04.2024).
8. Рудь Н.Т., Федас Д. Державне регулювання та підтримка інноваційного розвитку економіки в Україні. *Економічний форум*. 2021. Т. 1, № 3. С. 26–38. <https://doi.org/10.36910/6775-2308-8559-2021-3-4>.
9. Сидорук І.С. Аналіз стану та проблеми розвитку малого підприємництва в Україні. *Підприємство та інновації*. 2021. № 18. С. 67–72. <https://doi.org/10.37320/2415-3583/18.12>.
10. Chechetova-Terashvili T.M. Законодавче забезпечення розвитку малого і середнього підприємництва в Україні: періодизація та класифікація. *PROBLEMS AND Prospects of economic and management*. 2018. Т. 1(13), № 1(13). С. 62–71. [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2018-1\(13\)-62-71](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2018-1(13)-62-71).
11. Mikhailiv G.V. Фінансова підтримка розвитку малого та середнього бізнесу в Україні. *The actual problems of regional economy development*. 2019. Т. 1, № 15. С. 87–94. <https://doi.org/10.15330/apred.1.15.87-94>.
12. Versal N., Sholokhova H. Переваги та недоліки зовнішніх джерел фінансування малих і середніх підприємств в Україні. *Economic journal of Lesia Ukrainka Eastern European National University*. 2020. Т. 1, № 21. С. 182–194. <https://doi.org/10.29038/2411-4014-2020-01-182-194>.
13. «Доступні кредити 5-7-9%». URL: https://www.mof.gov.ua/uk/news/minfin_zh_chas_dii_voiennogo_stanu_v_mezhakh_derzhavnoi_programi_dostupni_krediti_5-7-9_vidano_36_191_pilgovikh_kreditiv_na_sumu_blizko_140_mld_grn-4166 (дата звернення: 07.04.2024).

References:

1. *Pro realizatsiiu eksperymentalnoho proektu shchodo utvorennia ta zabezpechennia funktsionuvannia ustanov "Ahentsiia rehionalnoho rozvytku "Ofis yevrointehratsii": Rozporiadzh. Kab. Ministriv Ukrainy vid 21.10.2020 r. № 1300-r. [On the implementation of the experimental project on the formation and ensuring the functioning of the institutions "Regional Development Agency "European Integration Office", Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine from October 21 2020, № 1300-r.]*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1300-2020-p#Text> [in Ukrainian].

2. Bublei, H.A. (2016). *Infrastrukturna pidtrymka rozvytku maloho pidpriemnytstva v Ukraini : thesis [Infrastructural support for the development of small entrepreneurship in Ukraine: thesis]*. Retrieved from <http://ir.stu.cn.ua/123456789/10026> [in Ukrainian].
3. Halat, L.M. (2021). Derzhavna finansova pidtrymka haluzi sadivnytstva yak faktor pidvyshchennia yii konkurentospromozhnosti [State financial support of the horticulture industry as a factor in increasing its competitiveness]. *Tavriyskiy naukovyi visnyk. Seriya: Ekonomika – Taurian Scientific Bulletin. Series: Economy*, 6, 44–55. <https://doi.org/10.32851/2708-0366/2021.6.5> [in Ukrainian].
4. *Pro vnesennia zmin do deiakykh postanov Kabinetu Ministriv Ukrainy shchodo nadannia finansovoi derzhavnoi pidtrymky subiektam pidpriemnytstva : Postanova Kab. Ministriv Ukrainy vid 14.03.2023 r. № 229 [On making changes to some resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine regarding the provision of financial state support to business entities: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine from March 14 2023, № 223]*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/229-2023-p#Text> [in Ukrainian].
5. *Pro vnesennia zmin do Poriadku nadannia finansovoi derzhavnoi pidtrymky subiektam pidpriemnytstva : Postanova Kab. Ministriv Ukrainy vid 26.01.2024 r. № 91 [On making changes to the Procedure for providing financial state support to business entities: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine from January 26 2024, № 91]*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/91-2024-p#Text> [in Ukrainian].
6. *Pro derzhavnu pidtrymku maloho pidpriemnytstva: Zakon Ukrainy vid 19.10.2000 r. № 2063-III [On state support of small entrepreneurship: Law of Ukraine from October 19 2000, № 2063-III]*: stanom na 19 kvit. 2012 r. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2063-14#Text> [in Ukrainian].
7. *Pro Natsionalnu prohramu spryannia rozvytku maloho pidpriemnytstva v Ukraini: Zakon Ukrainy vid 21.12.2000 r. № 2157-III [On the National Program for the Promotion of Small Business Development in Ukraine: Law of Ukraine from December 21 2000, № 2157-III]*: stanom na 10 cherv. 2012 r. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2157-14#Text> [in Ukrainian].
8. Rud, N.T. & Fedas, D. (2021). Derzhavne rehuliuвання ta pidtrymka innovatsiinoho rozvytku ekonomiky v Ukraini [State regulation and support of innovative economic development in Ukraine]. *Ekonomichnyi forum – Economic Forum*, 1, 3, 26–38. <https://doi.org/10.36910/6775-2308-8559-2021-3-4> [in Ukrainian].
9. Sydoruk, I.S. (2021). Analiz stanu ta problemy rozvytku maloho pidpriemnytstva v Ukraini [Analysis of the state and problems of small business development in Ukraine]. *Pidpriemnytstvo ta innovatsii – Entrepreneurship and innovation*, 18, 67–72. <https://doi.org/10.37320/2415-3583/18.12> [in Ukrainian].
10. Chechetova-Terashvili, T.M. (2018). Legislative provision of the development of small and medium-sized enterprises in Ukraine: Periodization and classification. *Problems and prospects of economics and management*, 1(13)(1(13)), 62–71. [https://doi.org/10.25140/2411-5215-2018-1\(13\)-62-71](https://doi.org/10.25140/2411-5215-2018-1(13)-62-71) [in English].
11. Mykhailiv, G.V. (2019). Financial support for the development of small and medium-sized businesses in Ukraine. *The actual problems of regional economic development*, 1(15), 87–94. <https://doi.org/10.15330/apred.1.15.87-94> [in English].
12. Versal, N., & Sholokhova, H. (2020). Advantages and disadvantages of external sources of financing of small and medium-sized enterprises in Ukraine. *Economic journal of Lesia Ukrainka Eastern European National University*, 1(21), 182–194. <https://doi.org/10.29038/2411-4014-2020-01-182-194>. [in English].
13. «Dostupni kredyty 5-7-9 %» [Available loans 5-7-9%]. Retrieved from https://www.mof.gov.ua/uk/news/minfin_zh_chas_dii_voienного_stanu_v_mezhakh_derzhavnoi_programi_dostupni_krediti_5-7-9_vidano_36_191_pilgovikh_kreditiv_na_sumu_blizko_140_mlrn_grn-4166 [in Ukrainian].

Подано до редакції 10.04.24 р.

Прийнято до друку 13.05.24 р.